

Системи на одгледување на јаболка

Изборот на системот на одгледување, односно формата на круната од овошката, спаѓа во групата фактори што има пресудно значење за рентабилното производство на јаболка. Системите имаат основна цел:

-да се постигне брз и хармоничен развој на овошките, и во што покус временски период да се добијат максимални и квалитетни приноси, и во согласност со природните услови и барања- генетскиот потенцијал на сортата;

-да се создаде, што поголема и родна површина на овошката, и со подобар распоред на гранките;

-овошката рано да пророди, редовно да раѓа и да дава плодови со добар квалитет;

-стеблата да се помали по раст, заради олеснета резидба, берба на плодови и други агротехнички мерки.

Сите форми на круни се вбројуваат во три основни групи:

1. Природни форми

2. Полуприродни форми

3. Дириговани или вештачки форми, создадени под потполно влијание на човекот. Тие се шпалири или живи огради кои најчесто се формираат со соодветна потпора. Овде спаѓаат повеќе форми на одгледување како што се: витко вретено, супер вретено, систем V на одгледување на витко вретено, солакс, солен, Y систем (Tatura sistem) дупло вретено и др.

Y- (Tatura system) систем на одгледување

Овај начин на одгледување за прв пат е применет во Австралија.

Испитувањата се вршени на бујни сорти кои со вертикални системи не можеле да се доведат во добра родност. Растојанието на садење меѓу редовите изнесува 4.5м, а во редот до 1м. Садниците се кратат на 40-50 см, и се формираат по два скелетни летораста, кои подоцна се навалуваат кон меѓуредието на меѓусебен агол од 60°,

односно 30° спрема вертикалата. Во наредните години скелетните гранки од соседните редови се спојуваат и се добива тунел (кровна конструкција). Скелетните гранки се гарнираат со родно дрво а вертикалните летораста се отстрануваат. Височината на кровот изнесува 2.5м, каде се движат машините за заштита, обработка и сл. Системот се формира со потпорна конструкција од косо поставени столбови и по 5-6 жици на секоја страна. Конструкцијата е скапа, но се компензира со високите и квалитетни приноси кои се за 30-50% поголеми во однос на класичните начини на одгледување.

V-систем на одгледување

Ова е систем на косо формирање на родни површини, кое што се постига со косо садење на садниците, наизменично, една садница на една страна, другата на спротивната страна на меѓуредието. Садењето се врши под меѓусебен агол од 30° односно 15° спрема вертикалата. При овај систем на одгледување оптималното растојание за садење е 3.5-4м x 0.5-0.80м, а бројот на стебла може да се движи од 1480-2970 стебла/ха, при М-9 подлога, односно 2830-2970 стебла/ха. на подлога М-27. И овај систем се формира со потпорна конструкција. Столбовите се високи 2м од земја. Тие се поврзани со по два реда жица од двете страни на редот. Секоја садница се формира како навалено витко вретено кое е долу пошироко, а горе потесно и одлично осветлено во сите делови. Бујните и вертикални летораста кој се наоѓаат на внатрешната страна се отстрануваат или благовремено се виткаат. Овошките брзо прородуваат, а во 3-4 година стапуваат во полна родност.

Овие системи на одгледување може да се сметаат за високо интензивни и високо профитабилни само во услови на добра технологија на одгледување, односно при примена на сите неопходни агро и помотехнички мерки. Подигање на вакви насади не може да се замисли без систем за наводнување, дозирана исхрана, против градни мрежи и пратење на временските услови. На таков начин големите вложувања бргу се исплаќаат, и претставуваат поттик за понатамошно интензивирање на овоштарското производство.

Дип.инж.агр. Ламбе Куциноски